

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

кафедра теорії та методики олімпійського і професійного спорту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Бабаліч В.А.

“ 1 ” вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА: ТРЕНЕРСЬКА

Спеціальність 017 Фізична культура і спорт

Освітньо-професійна програма Фізична культура і спорт

Факультет фізичного виховання

Форма навчання денна/перехресна/заочна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

2021 – 2022 навчальний рік

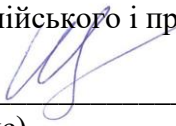
Робоча програма «Виробнича практика: тренерська» для студентів за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт денна (перехресний), заочна (перехресна)
“ 1 ” вересня 2021 року - 27 с.

Розробник: доцент, кандидат педагогічних наук, доцент Бабаліч Вікторія Анатоліївна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту

Протокол від. “ 1 ” вересня 2021 року №1

В.о завідувач кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту

_____ (підпис) (Бабаліч В.А.) (прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання*	
Кількість кредитів ЕКТС – 5	Галузь знань <u>01 Освіта/педагогіка</u>	нормативна		
	Спеціальність: <u>17 Фізична культура і спорт</u>	Рік підготовки	II	
Семестр		III/IV		
Вид контролю:		д/залік		
Лекції - 0 год.				
Практичні - 0 год.				
Загальна кількість годин : денна / заочна перехр. - 180/360год.	Рівень вищої освіти: другий магістерський	Лабораторні -0 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: самостійної роботи студентів – 180/360год.		Самостійна робота - 180/360год.		
		Індивідуальні завдання - 0 год.		
		Консультації - 0 год.		

1.1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

1.1.1. **Метою** тренерської практики є створення уявлення про основи професійної діяльності тренера-викладача з виду спорту та формування професійної спрямованості отриманих знань з теорії фізичної культури, теорії та методики спорту, спортивно-педагогічного удосконалення та науково-дослідної роботи в галузі фізичного виховання і спорту.

1.1.2. Зазначена мета передбачає вирішення наступної системи **завдань**:

1) ознайомити студентів із завданнями, особливостями змісту й організації роботи тренерів з виду спорту в ДЮСШ;

2) навчити студентів планувати, вести облік та звітуватися із фізичного виховання під час роботи в ДЮСШ;

3) ознайомити студента факультету фізичного виховання з професійними обов'язками та умовами праці тренера-викладача з виду спорту;

4)набути організаційних та педагогічних умінь та навичок при відборі, формуванні навчально-тренувальних груп (перегляд, тестування, залучення до занять);

5) навчити студентів організувати спортивні змагання і удосконалювати навички суддівства змагань з різних видів спорту в ДЮСШ;

6) ознайомлення з основами роботи зі службовою документацією;

7) навчити студентів вести систематичний облік результатів своєї тренерської діяльності, аналізувати і оцінювати її, використовувати елементи набутого професійного досвіду для удосконалення роботи в ДЮСШ;

8) вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціальністю кафедри та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо обраного напрямку дослідження;

9) визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;

10) оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;

11) апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (виступ на конференціях, семінарах; підготовка наукової статті тощо).

1.1.3. Після проходження тренерської практики студенти оволодівають **компетентностями**:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 2. Вільно користується українською та іноземною мовами як засобом ділового спілкування.

ЗК 3. Здатність самостійно здобувати за допомогою інформаційних технологій і використовувати в практичній діяльності нові знання і вміння, в тому числі в нових галузях знань, безпосередньо не пов'язаних зі сферою діяльності.

ЗК 4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 5. Здатність впливати на формування цілей команди, її соціально-психологічний клімат в потрібному для досягнення цілей напрямку.

ЗК 6. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії у процесі професійної діяльності з урахуванням загальнолюдських і національних цінностей.

ЗК 7. Навички здійснення безпечної діяльності в умовах професії.

ЗК 8. Прагнення до збереження навколишнього середовища, реалізації концепції сталого розвитку людства.

ЗК 9. Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості.

ЗК 10. Здатність приймати нестандартні рішення

ЗК 11. Здатність вирішувати проблемні ситуації.

ЗК 12. Готовність брати на себе відповідальність за свої рішення в рамках професійної компетенції.

ЗК 13. Усвідомлює основні проблеми своєї предметної області, при вирішенні яких виникає необхідність в складних задачах вибору, що вимагають використання кількісних і якісних методів.

ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1 Цілісне уявлення про сучасну теорію і методики підготовки спортсменів різної кваліфікації.

СК 2. Спроможність застосовувати досягнення сучасної науки в ході аналізу процесу підготовки спортсменів.

СК 3. Здатність вирішувати нестандартні проблеми в процесі підготовки спортсменів.

СК 4. Здатність управляти своїм фізичним і психічним станом з метою результативності тренерської діяльності.

СК 5. Володіння високим рівнем знань в області підготовки спортсменів та пропаганди фізичної культури і спорту (нові теорії, інтерпретації, методи).

СК 6. Здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень з метою підвищення ефективності тренувального процесу

СК 7. Володіння навичками використання інформаційних технологій для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі фізичної культури і спорту.

СК 8. Здатність до попередження та толерантного вирішення міжособистісних конфліктів у спортивній діяльності.

СК 9. Здатність розробляти цільові тренувальні програми і плани підготовки спортсменів різної кваліфікації.

СК 10. Вільне оперування інноваційними технологіями підготовки спортсменів.

СК 11. Здатність оцінювати ефективність прийнятих організаційно-управлінських рішень та оптимізувати процес управління.

Програмні результати навчання

Комунікація

ПРК 1. Уміння спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі.

ПРК 2. Уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПРК 3. Уміння актуалізувати та застосовувати комунікативні знання, навички, уміння, установки, стратегії і тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності зі спортсменами, їхніми батьками та колегами.

Автономія і відповідальність

ПРА 1. Здатність до освоєння нового матеріалу та вміння оцінювати себе критично; поглиблення набутих знань з допомогою самоосвіти; вміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег.

ПРА 2. Усвідомлення важливості якісної педагогічної (спортивної) діяльності для формування особистості вихованця з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та професійних інтересів.

ПРА 3. Здатність продемонструвати знання основ професійно-орієнтованих дисциплін спеціальності в галузі організації навчально-тренувального процесу.

ПРА 4. Здатність інтерпретувати результати власних наукових досліджень та виявляти їх практичну значимість.

ПРА 5. Здатність розробляти комплексні програми рекреаційної діяльності для різних груп населення.

ПРА 6. Здатність до творчого пошуку, оригінального вирішення непередбачуваних проблем у професійній діяльності.

ПРА 7. Бути здатним нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності; дотримання етичних норм ділового спілкування та поведінки.

ПРА 8. Здатність до розвитку юних спортсменів як суб'єктів освітнього процесу на основі знань вікових та індивідуальних особливостей і соціальних чинників розвитку.

ПРА 9. Виявляти готовність діяти соціально відповідально та свідомо; приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів, розуміння концепції сталого розвитку людства.

ПРА 10. Готовність до систематичного підвищення своєї професійно-педагогічної майстерності; уміти усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей, бачити причини недоліків у своїй роботі, в собі; володіти навичками самоудосконалення, уміти використовувати механізм самооцінки власних досягнень в дослідницькій діяльності.

Розділ 2. ЗМІСТ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Орієнтовний план-графік проходження програмного матеріалу практики

Зміст практики	Тижні				Разом годин
	1	2	3	4	
Ознайомлення з об'єктом практики	5	5			5/10
Організація навчально-тренувального процесу	4	4	4	4	11/23
Організаційна робота практиканта: -розробка індивідуального плану	5				3/5
-участь у методичних заняттях	4	4	4	4	12/25
-підготовка робочої та звітної документації	4	4	4	4	15/30
Навчально-спортивна робота: -проведення тренувальних занять	10	10	10	10	35/70
-педагогічний аналіз тренувальних занять	3	3	3	3	12/24
Підготовка та проведення змагань, представництво на змаганнях, суддівство	2	2	4	2	10/20
Виховна і профорієнтаційна робота	2	2	2	2	8/16
Адміністративно-господарська та фінансова діяльність	2	2	2	2	8/16
Методична та науково-дослідна робота: -робота зі спеціальною літературою,	5	5	5	5	15/30
-проведення індивідуальних та участь у групових дослідженнях	5	5	5	5	15/30
-узагальнення та аналіз даних наукового дослідження	5	5	5	5	15/30
Оформлення документації практики	3	3	3	3	16/31
Разом:					180/360год

2.1. Ознайомлення з об'єктом практики, організаційна робота

- 1) Участь студентів в установчій та підсумковій конференціях.
- 2) Ознайомлення з історією закладу.
- 3) Вивчення системи організації навчально-тренувальної роботи в ДЮСШ, спортивних клубах інших спортивних організаціях.
- 4) Ознайомлення з нормативною, службовою документацією з навчально-тренувального процесу. Вивчення законодавчої та нормативної документації.
- 5) Ознайомлення із організацією та правилами охорони праці.
- 6) Знайомство з керівним складом спортивної організації, тренерсько-викладацьким складом.
- 7) Ознайомлення зі станом матеріально-технічного, методичного та наукового забезпечення навчально-тренувального процесу.
- 8) Підготовка звітної документації.

2.2. Організація навчально-тренувального процесу

- 1) Ознайомлення з плануванням та обліком роботи в спортивних групах.
- 2) Розробка документів планування (плани навчально-тренувальної роботи на період практики).
- 3) Ознайомлення з контингентом спортсменів в навчально-тренувальних групах.
- 4) Ознайомлення з розкладом проведення навчально-тренувальних занять.
- 5) Складання розкладу занять для закріпленої групи спортсменів.
- 6) Підготовка місць, інвентарю, приладів та обладнання для проведення тренувальних занять. Перевірка техніки безпеки.
- 7) Педагогічне спостереження за тренувальними заняттями кращих провідних тренерів-викладачів з наступним їх обговоренням (зробити письмовий аналіз одного заняття).
- 8) Написання розширених конспектів навчально-тренувальних занять.
- 9) Проведення студентом навчально-тренувального заняття в якості помічника (на початку практики).
- 10) Самостійне проведення навчально-тренувального заняття по кожному розділу програми. За весь період практики не менше 10 занять з виду спорту.
- 11) Вивчення системи пошуку, відбору та закріплення обдарованих дітей до навчально-тренувальних груп та відділень.
- 12) Проведення тестування та оцінювання рівня технічної та загальної і спеціальної фізичної підготовленості учнів групи.
- 13) Облік виконання тренувального обсягу та ефективності навчально-тренувального процесу.

2.3. Організація і проведення спортивних змагань та заходів, профорієнтаційна робота

- 1) Складання регламенту (положення) змагань для підготовки і проведення спортивних змагань, підготовка суддівських кадрів, присвоєння суддівських розрядів.

2) Участь в організації та допомога в суддівстві змагань (чи контрольних тренувань) у закріпленій навчально-тренувальній групі, секції, відділенні.

3) Знайомство з функціями представника команди у роботі зі суддівською колегією. подача заявок, протесту тощо.

4) Участь у проведенні спортивних змагань в якості члена суддівської колегії. Знайомство з функціями головного судді, керівника суддівської служби, судді, головного секретаря.

5) Виявлення інтересів та здібностей, талановитих спортсменів за допомогою тестування, анкетування.

6) Проведення індивідуальних бесід зі спортсменами та батьками з приводу подальшої спортивної діяльності та вступу на факультет фізичного виховання.

2.4. Науково-дослідна робота

Науково-дослідна частина виробничої тренерської практики магістрів базується на основних концептуальних засадах проведення науково-дослідної практики та є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня магістр зі спеціальності «Фізична культура і спорт» і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмій здійснення самостійної науково-дослідної роботи.

Метою науково-дослідної частини виробничої тренерської практики є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методи її проведення, поглиблення теоретичних знань у галузі фізичного виховання і спорту, підбір фактичного матеріалу для написання випускної магістерської роботи, формування вмій і навичок опрацювання наукових джерел, а також апробація результатів досліджень на наукових конференціях та у спеціалізованих наукових виданнях.

Студенти під час проходження науково-дослідної частини виробничої тренерської практики мають вирішити такі завдання:

- 1) вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та відповідно наукової проблеми дослідження щодо майбутньої магістерської роботи;
- 2) визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній науковій літературі;
- 3) визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- 4) оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- 5) апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у форму виступів на конференціях, написання наукових статей тощо).

Зміст науково-дослідної частини виробничої практики магістрів повинен відповідати напряму наукових досліджень студента магістратури. Під час такої практики надається можливість застосувати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що проводить студент при написання магістерської роботи.

Отже, студент під час практики здійснює такі види робіт:

Вивчення відповідних документів (законодавчих актів, положень, посібників, наукових досліджень тощо) щодо тренерської діяльності, та науково-дослідної роботи у даній галузі.

Організація і проведення наукового дослідження. Проведення індивідуальних та групових тестувань (технічної, тактичної, фізичної або психологічної підготовленості (за вибором студента)).

Підготовка обґрунтування науково-дослідної роботи (див. додаток В).

Участь у роботі тренерської роботи, педагогічної ради, федерації з виду спорту.

Вивчення досвіду роботи та здобутків кращого тренера-викладача ДЮСШ, спортивного клубу.

Розділ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ТРЕНЕРСЬКОЇ

Відповідальність за організацію і проведення виробничої практики покладено на керівника практики та методистів, що контролюють роботу практикантів на місцях проходження практики. Також вони приймають та оцінюють звітною документацію, аналізують і підводять підсумки за усіма розділами практики (фаховий, організаційний, науково-дослідний (оцінює керівник магістерської роботи)).

3.1. Керівник практикою від кафедри зобов'язаний:

1) До початку практики погодити з базовими закладами програму практики, порядок її проходження, розпорядок, строки та обсяги роботи.

2) Підготувати проект доповідної про направлення студентів на практику, в якій вказується місце проходження практики, прізвище студентів-практикантів, терміни практики, викладачі-методисти від кафедри. На підставі доповідної видається розпорядження по факультету.

3) Спільно з викладачами-методистами провести настановчу та підсумкову конференції, на яких відбувається ознайомлення студентів з метою, завданнями, змістом практики, проведення інструктажу відносно порядку її проведення.

4) Керівник тренерської практики контролює готовність бази практики до початку практики, забезпечує проведення усіх необхідних організаційних заходів. Для цього необхідно провести інструктаж з методистами на об'єктах, надання студентам-практикантам усієї необхідної інформації та методичного забезпечення для ефективного її проходження.

5) Забезпечити необхідні умови кожному студенту для найефективнішого виконання програми практики.

6) Розробити план проходження студентами практики та графік подання ними відповідної документації.

3.2. База тренерської практики

Практика проводиться в дитячих спортивних школах (ДСШ), дитячо-юнацьких спортивних школах (ДЮСШ), школах вищої спортивної майстерності (ШВСМ), а також спортивних клубах (СК) різної відомчої приналежності.

З дозволу кафедри місце проходження практики може бути обрано студентом самостійно.

3.3. Керівництво практикою

До керівництва тренерською практикою студентів залучаються викладачі, які брали безпосередньо участь у навчальному процесі, мають стаж тренерської роботи та вищі тренерські категорії.

Викладачі, які призначені кафедрою груповими методистами, організовують процес проходження практики студентами у визначеному кафедрою закладі, проведення визначеної практичної роботи, ведення необхідної документації, контролюють і забезпечують своєчасне оформлення звітної документації.

Розділ 4. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОBOB'ЯЗКИ КЕРІВНИКА, МЕТОДИСТА ПРАКТИКИ ТА СТУДЕНТА

4.1. Студент-практикант зобов'язаний:

1) До початку практики одержати від керівника консультацію щодо мети, завдань, бази, де проходитиме практика; скласти програму на час проходження практики та всі необхідні документи.

2) Своєчасно прибути на базу практики, доповісти методисту від бази про прибуття, отримати інструкції про особливості проходження практики в закладі (установі), яка є базою для практики, інформацію про заходи безпеки.

3) Вести записи у щоденнику практики за встановленою формою.

4) Повному обов'язку виконати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками їх керівників.

5) Вести повну відповідальність за виконану роботу, життя та здоров'я тих, з ким займається.

6) Вивчити та суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та гігієни.

7) Своєчасно складати звіти та отримати диференційований заліки з практики.

4.2. Студент-практикант має право:

1) Отримувати від організаторів практики консультації щодо оформлення встановленого програмою переліку документації.

2) Самостійно планувати свою діяльність за погодженням з викладачами-методистами практики, враховуючи умови бази практики.

3) Виявляти ініціативу та творчість щодо організації і проведення спортивно-масових і громадських заходів.

4) Самостійно обирати тематику бесід і лекцій, що мають бути проведені з групами спортсменів, закріплених за практикантом (за попереднім погодженням з викладачами - керівниками практики).

4.3. Функціональні обов'язки і права керівника та викладачів-методистів практики від кафедри:

1) Головним завданням викладача - керівника практики є організаційне та навчально-методичне забезпечення діяльності студентів-практикантів під час проходження практики.

2) Викладач – керівник практики від фахової кафедри призначається наказом по університету і розв'язує усі питання, що пов'язані з організацією та проведенням практики.

4.3.1. Викладач - керівник практики зобов'язаний:

1) Організувати діяльність кожного студента відповідно до мети та завдань практики, надаючи практичну допомогу для їх виконання.

2) Систематично (не менше, ніж один раз на тиждень) проводити методичні заняття з бригадою студентів-практикантів.

3) Систематично проводити виховну роботу зі студентами-практикантами.

4) Контролювати відвідування студентами бази практики, вести облік усіх видів робіт, давати оцінку діяльності студентів-практикантів.

5) Інформувати керівника практики університету про хід практики на об'єкті.

6) Брати участь у роботі комісії по підготовці конференції після проходження тренерської практики.

4.3.2. Викладач - керівник практики має право:

1) Організувати і координувати індивідуальну діяльність студентів у процесі практики.

2) Складати графік проведення методичних занять бригади студентів-практикантів.

3) На підставі офіційних документів приймати рішення про тимчасове припинення практики в зв'язку з від'їздом учнів ДЮСШ на змагання, навчально-тренувальні збори тощо.

4) Не допускати студентів до практики у зв'язку з порушенням вимог її проходження (пропуски проведення занять, невиконання програми практики тощо).

5) Вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики.

4.4. Функціональні обов'язки і права представника бази практики (тренера-методиста)

1) Головним завданням представника (керівника) бази практики – тренера-викладача, який здійснює керівництво діяльністю студентів на базі тренерської

практики, є створення найбільш сприятливих умов для ефективного виконання програми практики, забезпечення організаційно-методичної допомоги в роботі практикантів.

2) Представник бази практики здійснює свою роботу в тісному контакті з викладачем-керівником практики від фахової кафедри університету.

4.4.1. Представник бази практики зобов'язаний:

1) Ознайомити практикантів зі структурою та змістом діяльності бази практики.

2) Забезпечити умови для виконання програми практики, а саме:

1. Роботу студентів з поточною документацією.

2. Проведення методичних занять.

3. Проведення навчально-тренувальних занять.

4. Проведення спортивно-масових, фізкультурно-оздоровчих та громадських заходів.

5. Ознайомити практикантів з діяльністю тренерської ради, громадського активу, сприяти встановленню ділових стосунків із контингентом бази практики.

6. Брати участь у проведенні методичних занять бригади студентів.

7. Надавати консультації студентам з усіх питань практики.

8. Брати участь у підготовці характеристик на студентів-практикантів.

Розділ 5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ТРЕНЕРСЬКОЇ ПРАКТИКИ

За наслідками тренерської практики *студенти денної/заочної форми навчання* готують і здають керівнику практики та методистам наступні звітні матеріали:

5.1. Керівнику практики:

1. Клопотання (підпис директора закладу та печатка закладу).

2. Щоденник практики підписи директора та керівника практики від закладу з печатками закладу).

3. Характеристика студента-практиканта (підпис директора закладу та печатка закладу).

4. Витяг із засідання тренерської (педагогічної) ради закладу з оцінкою (підпис директора та печатка закладу).

5. Звіт про проходження практики студентом–практикантом.

5.2.Методисту з фаху:

5.2.1. Навчально-тренувальна робота – 50 балів - Папка, яка містить наступні складові:

1. Місце проходження практики.

2. Інформація про заклад.

3. Інформація про викладацький склад закладу.

4. Розклад навчально-тренувальних занять.

5. Список навчально-тренувальної групи.

6. Тематично-поурочне планування (на період проходження практики) – 4 тижні.

7. Конспекти (розгорнуті) навчально-тренувальних занять (8 конспектів).

8. Тестування фізичної підготовки спортсменів в групі: на початку та в кінці практики з порівняльним аналізом змін, що відбулись.

5.2.2. Організаційна робота - 20 балів – Папка, яка містить інформацію про змагання в яких навчально-тренувальна група брала участь:

1. Положення про змагання.

2. Заявка на участь у змаганнях.

3. Протоколи змагань.

4. Звіт про проведення змагань.

5.2.3. Науково-дослідна робота – 30 балів - результати апробації магістерської роботи. У звіти повинно бути:

1. Обґрунтування.

2. Студент у довільній формі звітує про результати апробації основних теоретичних та практичних положень магістерської роботи (виступ на конференціях, семінарах; підготовка наукової статті, опис переведених теоретичних і практичних досліджень тощо).

Розділ 6. КОНТРОЛЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Зміст тренерської практики визначають три розділи – 5/10 кредитів (180/360 години):

– Фаховий – 1,67 кредити (60/120 годин).

– Науково-дослідний – 1,67 кредити (60/120 годин).

– Організаційний – 1,67 кредити (60/120 годин).

За підсумками тренерської практики студентам виставляється загальна оцінка, яка є сумою балів за виконання усіх видів завдань відповідно до таких розділів: фахового (50 балів), науково-дослідного (30 балів), організаційного (20 балів).

За результатами практики студентам виставляється диференційований залік: “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”.

Загальна оцінка виставляється груповим методистом на підставі всіх виконаних завдань практики.

6.1. Критерії оцінювання фахового розділу:

1) навчально-тренувальну роботу (враховується кількість і якість проведених студентом тренувальних занять);

2) кількість відвіданих занять проведених тренерами-наставниками та їх аналіз;

3) якість розроблених конспектів тренувального заняття;

Оцінювання планів-конспектів навчально-тренувальних занять:

5 балів - студент-практикант, складаючи план-конспект навчально-тренувального заняття:

- 1) записав завдання тренувального заняття, враховуючи вікові особливості спортсменів;
- 2) зазначено розвиток фізичних якостей в тренувальному занятті, його об'єм;
- 3) визначив методи проведення тренувальних занять;
- 5) визначив місце, обладнання та засоби навчання тренувального заняття;
- 6) склав план-конспект тренувального заняття (зазначено частини тренування, методи і тривалість проведення);
- 7) визначив зміст навчально-тренувального заняття (із зазначенням індивідуальних завдань окремим спортсменам).
- 8) зазначено прогноз педагогічної ситуації, яка буде складатися під час проведення тренування, передбачено можливі ускладнення та шляхи їх вирішення;
- 9) зазначено наукову, методичну літературу, яка використана під час написання конспекту, тренувального заняття.

4 бали - студент-практикант складаючи план-конспект навчально-тренувального заняття:

- 1) записав завдання тренувального заняття, враховуючи вікові особливості спортсменів;
- 2) зазначив розвиток фізичних якостей в тренувальному занятті, його об'єм;
- 3) зазначив методи проведення тренувальних занять; визначив місце, обладнання та засоби навчання;
- 4) склав план-конспект навчально-тренувального заняття (зазначено частини тренування, методи і тривалість проведення);
- 5) визначив зміст тренувального заняття (з частковим зазначенням індивідуальних завдань окремим спортсменам);
- 6) частково зазначив прогноз педагогічної ситуації, яка буде складатися під час проведення тренування;
- 7) зазначив наукову та методичну літературу, використану під час написання конспекту.

3 бали - студент-практикант складаючи план-конспект навчально-тренувального заняття:

- 1) записав завдання тренувального заняття, але не врахував специфіку та вікові особливості учнів;
- 2) зазначив розвиток фізичних якостей в тренувальному занятті, його об'єм;
- 3) зазначив частково методи проведення тренувальних занять;
- 4) склав план-конспект тренувальних занять (зазначено частини тренування, методи та тривалість їх проведення);

5) визначив зміст тренувального заняття (без зазначення індивідуальних завдань окремим спортсменам);

6) не зазначено прогноз педагогічної ситуації, яка буде складатися під час проведення тренувального заняття;

7) зазначив наукову, методичну літературу, використану під час написання конспектів.

0-2 балів - студент-практикант, складаючи план-конспект навчально-тренувального заняття:

1) записав завдання тренувального заняття, виховного заходу;

2) зазначив переважний розвиток тих чи інших фізичних якостей в тренувальному занятті, але не вказав його об'єм;

3) частково зазначив методи проведення тренувального заняття;

4) частково зазначив обладнання та засоби навчання;

5) визначив зміст тренувального заняття (без зазначення індивідуальних завдань для окремих спортсменам, не всі частини тренувального заняття зазначені в конспекті, допущені суттєві помилки у викладі практичного матеріалу);

6) зазначено наукову методичну літературу, використану під час підготовки конспекту;

7) план-конспект тренувальних занять.

Оцінювання проведення студентами-практикантами навчально-тренувального заняття

5 балів - виставляється студенту, якщо навчально-тренувальне заняття проведене на високому науково-теоретичному та організаційно-методичному рівні, якщо на ньому обґрунтовано висувались і ефективно розв'язувались освітні, оздоровчі та виховні завдання, раціонально застосовувались різноманітні методи навчання і прийоми активізації спортсменів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, підтримувалась добра дисципліна, якщо студент виявив творчу самостійність в доборі навчального матеріалу дидактичного матеріалу, під час побудови, проведення и аналіз тренувального заняття;

4 бали - виставляється студенту, якщо навчально-тренувальне заняття проведено на високому науково-теоретичному та організаційно-методичному рівні, якщо на ньому успішно розв'язувались освітні, оздоровчі та виховні завдання, але недостатньо ефективно використовувались окремі методичні прийоми активізації спортсменів, якщо студент проявив самостійність в доборі навчального і дидактичного матеріалу, але припустився незначних помилок в побудові і проведенні тренувального заняття;

3 бали-виставляється студенту, якщо в реалізації освітніх, оздоровчих та виховних завдань допущено помилки, недостатньо ефективно застосував методи і прийоми навчання, слабо активізував пізнавальну діяльність спортсменів, не завжди міг налагодити контакт з ними, припустився деяких помилок у викладі навчального матеріалу, під час аналізу тренувального

заняття, не зазначав своїх помилок та недоліків;

0-2 балів-виставляється студенту, якщо на навчально-тренувальному занятті не були виконані освітні, оздоровчі та виховні завдання, допускалися суттєві помилки у викладі навчального матеріалу, не забезпечувалась дисципліна, якщо студент некритично віднісся до своєї роботи.

Оцінка за якість оформлення щоденника і звіту про виконання плану тренерської виробничої практики

5 балів - щоденник і звіт про виконання плану практики оформленні у відповідності до всіх вимог, їх зміст повністю відображає результати виконання завдань практики;

4 бали - щоденник і звіт оформленні у відповідності до всіх вимог, їх зміст достатньо відображає результати виконання основних завдань практики, за винятком незначних зауважень;

3 бали - щоденник і звіт оформленні у відповідності до всіх вимог, їх зміст не достатньо відображає результати виконання основних завдань практики;

2 бали - щоденник і звіт наближено відображають результати виконання основних завдань практики.

1 бал – щоденник і звіт оформленні формально не відображають результати виконання основних завдань практики.

0 балів - щоденник і звіт про результати практики не надані для перевірки.

6.2. Науково-дослідний розділ

Бали	Критерії
30-24 бали «Відмінно»	Обґрунтовано тему дослідження. Назва звіту відповідає об'єкту і предмету, меті і завданням дослідження. Зміст роботи відповідає змісту та розкриває повністю тему дослідження. Встановлено різницю між об'єктом і предметом дослідження. Сформульовані розділи (підрозділи) повністю відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта. Мета дослідження пов'язана з проблемою. Визначені завдання науково-дослідницької роботи. Чітко сформульовано наукову новизну дослідження. Визначено особистий внесок магістра в розробку проблеми дослідження. У повному об'ємі зроблено глибокого і всебічно аналіз сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 5-10 років) з теми дослідження. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи виконаний відповідно до вимог. Присутні посилання на першоджерела, а також вказані ті, з яких запозичено матеріал. Магістр у роботі посилається на власні наукові праці. Кількість наукових публікацій магістра відповідає вимогам.
23-17 балів	Формулювання теми дослідження відповідає вимогам. Назва звіту відповідає об'єкту і предмету, меті і завданням

<p>«Добре»</p>	<p>дослідження. Зміст роботи відповідає змісту або частково розкриває тему повністю чи в її основній частині. Встановлено різницю між об'єктом і предметом дослідження. Сформульовані розділи (підрозділи) частково відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта. Мета дослідження пов'язана з проблемою. Визначені завдання науково-дослідницької роботи. Не досить чітко сформульовано наукову новизну дослідження. Не достатньо чітко визначено особистий внесок магістра в розробку проблеми дослідження. Не достатньо зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 5-10 років) з теми дослідження. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи виконаний до вимог. Присутні посилання на першоджерела, а також вказані ті, з яких запозичено матеріал. Магістр не робить посилань на власні наукові праці. Кількість наукових публікацій магістра достатня.</p>
<p>16-10 балів «Задовільно»</p>	<p>Нечітке, неточне, абстрактне формулювання теми дослідження. Назва звіту частково відповідає об'єкту і предмету, меті і завданням дослідження. Зміст роботи частково відповідає змісту або частково розкриває тему повністю чи в її основній частині. Частково визначена різниця між об'єктом і предметом дослідження. Сформульовані розділи (підрозділи) частково відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта. Мета дослідження частково пов'язана з проблемою. Не чітко визначені завдання науково-дослідницької роботи. Не досить чітко сформульовано наукову новизну дослідження. Не достатньо чітко визначено особистий внесок магістра в розробку проблеми дослідження. Не достатньо зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 5-10 років) з теми дослідження. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи зроблений некоректно. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал. Магістр не робить посилань на власні наукові праці. Кількість наукових публікацій магістра не є достатньою.</p>
<p>9-0 балів «Не задовільно».</p>	<p>Нечітке, неточне, абстрактне формулювання теми дослідження. Назва звіту не відповідає об'єкту і предмету, меті і завданням дослідження. Зміст роботи не відповідає змісту або не розкриває тему повністю чи в її основній частині. Не визначена різниця між об'єктом і предметом дослідження.</p>

Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта. Метою дослідження є не кінцевий науковий результат, а процес. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження. Не чітко визначені завдання науково-дослідницької роботи. Не досить чітко сформульовано наукову новизну дослідження. Немає чіткого визначення особистого внеску магістра в розробку проблеми дослідження. Поверховий аналіз першоджерел. Не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 5-10 років) з теми дослідження. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня досліджуваності проблеми. Порушено логіку викладення нових результатів. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без додержання вимог Державного стандарту. Висновки слабо пов'язані з метою і завданням дослідження. Магістр не робить посилань на власні наукові праці. Кількість наукових публікацій магістра не є достатньою.

6.3. Критерії оцінювання організаційного розділу:

- спортивно-організаційну роботу (організація і суддівство змагань з виду спорту; якість розробленої документації змагань);
- культура оформлення звітної документації;
- відношення студента до практики.

Оцінка за якість оформлення Положення про проведення заходу:

- 5 балів** – документ оформлений без помилок у відповідності до зразка;
- 4 бали** – допущені неточності у 1 пункті положення;
- 3 бали** – допущені неточності у більшості пунктів положення;
- 2 бали** – документ не завірений;
- 1 бал** – відсутність деяких пунктів положення, документ не завірений;
- 0 балів** – відсутність документу.

Оцінка за якість оформлення заявки учасників:

- 4 бали** – заявка оформлена на 4 команди у відповідності до зразка;
- 3 бали** – заявка оформлена на 3 команди у відповідності до зразка;
- 2 бали** – заявка оформлена на 2 команди у відповідності до зразка;
- 1 бал** – заявка оформлена на 1 команду у відповідності до зразка;
- 0 балів** – відсутність документів.

Оцінка за якість оформлення звіту змагань:

- 5 балів** – обидва документи оформлено у відповідності до зразку;

- 4 бали** – незначні помилки у оформленні обох документів;
3 бали – значні помилки у оформленні обох документів;
2 бали – наявність одного із вказаних документів із незначними помилками у його оформленні;
1 бал – наявність одного із вказаних документів із значними помилками у його оформленні;
0 балів – відсутність документів.

Фото звіт проведення змагання (за бажанням студента):

- 5 балів** – фото відкриття, запрошених гостей, суддів, учасників, їх безпосередньої участі у заході, закриття заходу та нагородження переможців з відповідними підписами у вигляді стінгазети (колективної від бази практики).
4 бали – деякі фото заходу у вигляді стінгазети (колективної від бази практики);
3 бали – 4-5 фото заходу з підписами у звітній документації (кожний персонально);
2 бали – 3-4 фото з підписами у звітній документації (кожний персонально);
1 бал – 1-2 фото без підписів у звітній документації (кожний персонально);
0 балів – відсутність документу.

Оцінка за якість проведення організаційних заходів під час проходження практики

- 5 балів** отримує студент, який:
- бере участь у настановчій конференції з педпрактики;
 - вчасно складає індивідуальний план роботи на період практики, до якого включає навчальну, методичну, виховну та дослідницьку роботу, і затверджує його у групового керівника;
 - виконує всі види робіт, передбачені програмою практики, ретельно готується до навчально-тренувальних занять та змагань з виду спорту і проводить їх та навчально-виховну роботу з дітьми;
 - дотримується правил внутрішнього розпорядку ДЮСШ, виконує розпорядження адміністрації та керівників педпрактики;
 - приходить не пізніше як за 15 хв. до початку навчально-тренувального заняття на місце його проведення, перебуває в ДЮСШ не менше 5 днів на тиждень і не менше 6 год. щоденно; за потреби перебуває в ДЮСШ більш тривалий час;
 - бере участь у всіх справах навчально-тренувальної групи, до якої прикріплений;
 - є взірцем працелюбності, освіченості, організованості, дисциплінованості, охайності;
 - є уважним, доброзичливим і ввічливим у стосунках з вихованцями, тренерами-викладачами, батьками, викладачами, студентами групи;

- відвідує консультації, методичні наради, які проводить керівник або методист із практики;
- узгоджує з тренером-викладачем свою присутність на їхніх навчально-тренувальних заняттях;
- у випадку відсутності або запізнення повідомляє про це старосту, методиста, пояснює причину відсутності або запізнення, надає при цьому необхідні документи (довідку про хворобу тощо);
- у дводенний термін по завершенню практики здає документацію з педагогічної практики;
- бере участь у підсумковій конференції з практики, виступає з доповіддю.

4 бали отримує студент, який:

- бере участь у настановчій конференції з педпрактики;
- вчасно складає індивідуальний план роботи на період практики, до якого включає навчальну, методичну, виховну та дослідницьку роботу, і затверджує його у групового керівника;
- виконує всі види робіт, передбачені програмою практики, ретельно готується до навчально-тренувальних занять та змагань з виду спорту і проводить їх та навчально-виховну роботу з дітьми;
- дотримується правил внутрішнього розпорядку ДЮСШ, виконує розпорядження адміністрації та керівників педпрактики;
- перебуває в ДЮСШ не менше 5 днів на тиждень і не менше 6 год. щоденно, але не приходить на заняття завчасно;
- іноді відвідує консультації, методичні наради, які проводить керівник або методист з практики;
- узгоджує з тренерами-викладачами свою присутність на їхніх навчально-тренувальних заняттях;
- у випадку відсутності або запізнення повідомляє про це старосту, методиста, пояснює причину відсутності або запізнення, надає при цьому необхідні документи (довідку про хворобу тощо);
- у дводенний термін по завершенню практики здає документацію з педагогічної практики;
- бере участь у підсумковій конференції з практики.

3 бали отримує студент, який:

- не брав участь у настановчій конференції з педпрактики;
- не вчасно складає індивідуальний план роботи на період практики, до якого включає навчальну, методичну, виховну та дослідницьку роботу, і затверджує його у групового керівника;
- виконує не всі види робіт, передбачені програмою практики, ретельно готується до навчально-тренувальних занять та змагань з виду спорту і проводить їх та навчально-виховну роботу з дітьми;
- дотримується правил внутрішнього розпорядку ДЮСШ, виконує розпорядження адміністрації та керівників педпрактики;

– перебуває в ДЮСШ не менше 4 днів на тиждень і не менше 4 год. щоденно, але не приходить на заняття завчасно;

– іноді відвідує консультації, методичні наради, які проводить керівник або методист з практики;

– узгоджує з тренерами-викладачами свою присутність на їхніх навчально-тренувальних заняттях;

– у випадку відсутності або запізнення повідомляє про це старосту, методиста, пояснює причину відсутності або запізнення, надає при цьому необхідні документи (довідку про хворобу тощо);

– у дводенний термін по завершенню практики здає документацію з педагогічної практики;

– бере участь у підсумковій конференції з практики.

2 бали отримує студент, який:

– бере участь у настановчій конференції з педпрактики;

– невчасно складає індивідуальний план роботи на період практики;

– виконує всі види робіт, передбачені програмою практики, але до навчально-тренувальних занять та змагань з виду спорту і навчально-виховної роботи готується неналежно;

– спостерігаються деякі порушення правил внутрішнього розпорядку ДЮСШ;

– не завжди перебуває в ДЮСШ не менше 6 год, не приходить на заняття завчасно;

– іноді відвідує консультації, методичні наради, які проводить керівник або методист із практики;

– узгоджує з тренерами-викладачами свою присутність на їхніх навчально-тренувальних;

– у випадку відсутності або запізнення повідомляє про це старосту, методиста, пояснює причину відсутності або запізнення, надає при цьому необхідні документи (довідку про хворобу тощо);

– невчасно здає документацію з тренерської практики;

– бере участь у підсумковій конференції з практики.

1 бал отримує студент, який:

– частково виконав роботу, передбачену програмою практики;

– порушує правила внутрішнього розпорядку школи, формально виконує розпоряджень адміністрації та керівників педпрактики;

– пропускає заняття, невчасно приходить до ДЮСШ, не працює із закріпленою навчально-тренувальною групою, не готується до навчально-тренувальних занять та змагань з виду спорту;

– здав документацію з тренерської практики не у повному обсязі.

0 балів отримує студент, який:

– не виконав роботу, передбачену програмою практики;

– порушує правила внутрішнього розпорядку школи, не виконує розпоряджень адміністрації та керівників педпрактики;

– пропускає заняття, невчасно приходить до ДЮСШ, не працює із закріпленою навчально-тренувальною групою, не готується до навчально-тренувальних занять та змагань з виду спорту;

– не здав документацію з тренерської практики.

За підсумками організаційного блоку студент отримує:

20- 16 балів «Відмінно»

15- 11 балів «Добре»

10-6 балів «Задовільно»

5-0 балів «Незадовільно»

Підсумки тренерської практики студентів підводяться на засіданні тренерської ради спортивного закладу за участю всіх студентів, а також на засіданні кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту і затверджується на звітній конференції факультету фізичного виховання.

Підсумкове оцінювання виробничої тренерської практики за трьома блоками:

90-100 балів – А (відмінно). Студент повністю виконав завдання усіх розділів, виявив при цьому високий рівень опанування програмовим матеріалом, самостійність, уміння робити висновки та узагальнення, проводити аналіз тренувального процесу, засвідчив високий рівень компетенцій. Під час практики проводив навчально-тренувальні заняття із застосуванням сучасної методики та новітніх технологій навчання, різноманітні навчально-виховні заходи. Практикант у процесі роботи не допустив жодної фактичної, методичної або психолого-педагогічної помилки і виявив високу загальну, педагогічну й мовну культуру. Виконав усі складові науково-методичного розділу. Вчасно здав оформлену згідно вимог документацію.

82-89 – В (добре). Студент вільно володіє навчальним матеріалом, уміло використовує професійну та наукову термінологію, виявляє самостійність у підготовці та проведенні навчально-тренувальних занять та виховних заходів. Завдання усіх розділів виконані студентом повністю, документація оформлена якісно та здана вчасно, але студентом допущені незначні фактичні або методичні помилки.

74-81 – С (добре). Результати, показані студентом під час практики, відповідають вимогам, передбаченим до рівня В, але при цьому навчально-тренувальні заняття не відзначаються різноманітністю. Під час виконання завдань із деяких складових розділів допущені незначні помилки. Науко-дослідний розділ виконаний не у повному обсязі.

64-73 – Д (задовільно). Студент не зміг успішно впоратися з усіма завданнями практики: відтворює значну частину навчального матеріалу, виявляє елементарні знання, але не позбавлений самостійності в проведенні й організації змагань, допускає помилки методичного та теоретичного плану під час проведення навчально-тренувальних занять, спостерігаються незначні порушення вимог щодо підготовки та оформлення науково-методичного розділу, що знижує ефективність проведення дослідження й підготовку до

захисту магістерської роботи. Документація студентом здана невчасно або її оформлення не дуже якісне.

60-63 – E (задовільно). Студент припускається помилок під час проведення навчально-тренувальних занять, організація і проведення змагань проводяться на низькому рівні, спостерігається невідповідальне ставлення студента практики. Документація здана повністю, але її оформлення неякісне або не зовсім відповідає вимогам. Більшість оцінок за основні види роботи «3».

35-59 – FX (незадовільно). Студент не виконав програми практики або певну частину завдань практики (навіть один з видів робіт), отримав негативний відгук про роботу чи незадовільну оцінку при складанні заліку за практику, але за певних умов може повторно пройти тренерську практику і отримати позитивну оцінку.

0-34 – F (незадовільно). Студент не виконав програми практики і отримав незадовільну оцінку при повторному складанні заліку за практику.

Загальна оцінка за проходження тренерської практики виставляється груповим методистом та складається з окремих оцінок за кожний окремий розділ, а саме:

Шкала оцінювання:

Фаховий розділ	Науково-дослідний розділ	Організаційний розділ	Загальна кількість балів
50	30	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА

1. Ананьев В. А. Основы психологии здоровья В. А. Ананьев. – СПб.: Речь, 2006. – 384 с.
2. Андреева О. Характеристика базових категорій фізичної реабілітації [Електронний ресурс] / Олена Андреева. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/soc_gum/ppmb/texts/2009_9/09anecpr.pdf.
3. Аникеев Д. М. Цель и задачи физического воспитания студентов в программно-нормативных документах Украины [Електронний ресурс] / Д. М. Аникеев // Физическое воспитание студентов. – 2001. – № 5. – С. 3-6.
4. Антипкін Ю. Г. Стан здоров'я дітей в умовах дії різних екологічних чинників / Ю. Г. Антипкін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://m-1.com.ua/?aid=438#>.
5. Батуев А. С. Физиология высшей нервной деятельности и сенсорных систем: учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2006. – 317 с.
6. Бердус М. Физическая рекреация и метатеоретические аспекты ее теории [Человек в мире спорта: Новые идеи, технологии, перспективы : Тез. докл. Междунар. конгр.] (Москва, 1998 год) [Електронний ресурс] / М. Бердус, М. Боген, Г. Бердус, В. Чувилин – Режим доступу: <http://lib.sportedu.ru/GetText.ids?TxtID=577>.
7. Богданов Г. П. Школьникам – здоровый образ жизни (Внеурочные занятия с учащимися по физической культуре). – М.: Физическая культура, 1989. – 192 с.
7. Бочарова Н. Физкультурно-спортивные праздники в детском саду: новые подходы, методические рекомендации [Електронний ресурс] / Н. Бочарова // Дошкольное воспитание. – 2004. - № 1. – С. 46-51. – Режим доступу: <http://www.ckofr.com/doshkolnoe-vospitanie/121-fizkulturno-sportivye-prazdniki-v-detskom-sadu>.
8. Вайнер Э. Н. Краткий энциклопедический словарь: Адаптивная физическая культура. / Э. Н. Вайнер, С. А. Кастюнин – М.: Флинта, 2003. – 144 с.
9. Виндюк О. В. Двигательная активность – основа здорового образа жизни [Електронний ресурс] / О. В. Виндюк // Физическое воспитание студентов. – 2003. – № 1. – С. 72-75. – Режим доступу: <http://lib.sportedu.ru/books/xxpi/2003N1/p72-75.htm>.
10. Воловик Н.І. Тренерська практика: методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання та спорту вищих педагогічних навчальних закладів. /Н.І. Воловик, В.А. Березовський – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 42 с.
11. Воробйов М. І. Практика в системі фізкультурної освіти / М. І. Воробйов, Т. І. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2006. – 192 с.
12. Гаценко В.П. Тренерська практика в вищому навчальному закладі / Гаценко В. П., Слаутіна Н. В.; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Навч.-наук. ін-т фіз. культури, спорту і здоров'я, Каф. теорії і методики фіз. виховання. - Черкаси : [Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького], 2010. - 44 с.

13. Мань Ван С. Некоторые аспекты физкультурно-массовой работы с населением с точки зрения специалистов физической культуры / С. Ван Мань, А. С. Бондарь, Т. С. Бондарь, Ю. В. Васьков, М. А. Мамешина, Н. В. Пугачева // Физическое воспитание студентов. – 2010. - № 1. – С. 11-14.

14. Товт В.А. Наскрізна навчальна програма практик студентів факультету фізичного виховання і спорту - Методичний посібник / Товт В.А., Мелега К.П., Бондарчук Н.Я., Дуло О.А., Гузак О.Ю., Щерба М.Ю. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2011. – 44с.

